

NOMINACE JOSEFA POLÁŠKA A BOHUMILA TUREČKA

Při podání této nominace využívám práva člena ČKA, zároveň ale také plním určitou morální povinnost současného městského architekta Kyjova, když navrhuji, aby letošní cenou byli poctěni architekti Josef Polášek a Bohumil Tureček, zdejší rodáci. Navrhuji je stejným hlasem a bez stanovení pořadí, a to s poznámkou, že zaslouží-li si Poctu jeden, stejné pak by mělo patřit i druhému. Vyslovuji tedy přání, aby bylo u obou rozhodnuto shodně, a to i za cenu, bude-li to i později. V případě čestného „neúspěchu“ mnou nominovaných předpokládám převedení tohoto návrhu do let dalších s tím, že dávám k opětné úvaze, aby se početní limit oceňovaných spíše zvýšil, neboť dobrých příkladů bude na straně jedné vždy více, na straně druhé jich nikdy nebude dost.

Poláška s Turečkem nominuji především pro jejich podíl na éře brněnského meziválečného funkcionalismu, jehož samotná podstata nepřipouští pouhé motivace v lokálním patriotismu kyjovském, brněnském či moravském. Pocta výše jmenovaným bude sice připomenutím osobních kvalit, ale i místních a časových vlivů, avšak vždy v symbióze s čímsi nadčasovějším i globálnějším. A dokonce by mohla mít i aktivnější význam než toliko memoriálový. Byla by položena několika jednoduchých otázek na adresu dnešních architektů, kteří teprve své práce vrší, a také těm, kteří je mají vůbec před sebou.

Při vědomí i možnostech využívání všeho, co přinesly obory dříve netušené, a také při už zcela běžné informační přístupnosti k čemukoliv, můžeme bez uzardění říct, že veškerá námi tvořená architektura

je stejně dobrá a poctivá jako ta vznikající před více než padesáti lety? Chovali jsme se zvláště v posledním desetiletí moderního 20. století alespoň tak, jako naši předchůdci s obyčejným příložníkem v jeho desetiletích počátečních? Byli jsme při málem již nečekaných historických možnostech našeho prostoru skutečnými tvůrci, anebo spíše konjunkturalisty? Udělali jsme vše pro to, aby nebyl tento obor lehce nahraditelný úžasem nad líbivými obrázky z komerčních časopisů?

Poláškovy i Turečkovy stavby patří mezi jistoty, byť vyznívají málem všedně a samozřejmě. Nesou stopy mnohého, co svoji dobu pohání, ne-li předbílá. A i když funkcionalismus, jako jeden z více možných přístupů k architektuře, jedněmi stále obdivovaný a jinými zatracovaný, se snad nejméně odtahuje od pojmu obyčejného a pragmatického stavění, je výsledkem skutečné tvorby. Při prohlížení původních i dnešních fotografií staveb starých v průměru šedesát sedmdesát let se mi vždy vnucuje jednoduchá otázka, která relativně bezpečně ilustruje míru jejich „dopřednosti“. Jaký je prvotní estetický dojem z tehdejších automobilů zaparkovaných před domem z téže doby, jaké plavky a účesy mají dámy i pánové na tehdy čerstvém koupališti či jak vypadá dobový radiopřijímač v mnohých prvorepublikových interiérech? Podobně je evidentní, jak se často v posledních letech zacouvalo, když vidíme dnešní automobily před mnohými domy nedávno dokončenými. A zejména pro toto je navrhuji.

Josef Polášek (1899–1946)

Narozen 27. 3. 1899 v Boršově u Kyjova, zemřel 20. 12. 1946 v Brně. Studium na Vysoké škole uměleckoprůmyslové (1921–1924, žák Pavla Janáka), Stavební úřad města Brna (1925–1946, technický úředník a samostatný projektant).

Spolupráce např. s B. Fuchsem, B. Rozehnalem, M. Kyselkou, K. Lánikem, J. Gruntem, V. Roštlapilem, M. Babuškou, E. Záčkem, V. Kubou, O. Oplatkem,

H. Blumem, J. Burešem, J. Krohou, V. Kubou, J. Kramolišem atd.

Přes krátký život předlouhá řada projektů a desítky realizací v mnoha stavebních druzích, z nichž převládají stavby obytné a školské, lokalizované hlavně na Moravě, zejména v Brně a v Kyjově včetně okolí. Rovněž praxe urbanistická a bohatá činnost teoretická, publicistická i organizační s tahem na bydlení, a to zvláště standardní a sociální.

J. Polášek: Soubor nájemných domů v Brně (1931–1932)

Výběr z díla:

1925–1926 obřadní síň ústředního hřbitova v Brně (s B. Fuchsem), 1928 škola v Brně-Stránicích (s B. Fuchsem), modlitebna českobratrské církve v Kyjově, 1929 RD v Kyjově a Břeclavi, 1929–1930 odborná škola pro ženská povolání Vesna v Brně (s B. Fuchsem), 1930 škola v Dobročovicích, 1930–1931 soubor nájemních domů v Brně-Husovicích, rozšíření školy v Brně-Veveří, 1930–1932 Masarykova kolonie domů pro peněžní úředníky v Košicích, 1930–1934 administrativní budova První české sklárny v Kyjově, 1931 Sanatorium Alfa v Novém Smokovci, škola v Brně-Obřanech, 1931–1932 soubor nájemních domů v Brně – Králově Poli, tělocvična Sokola a osvětový sál v Brně – Králově Poli (s K. Lánikem), nájemní dům v Brně – Černých Polích, RD v Kyjově, Vyškově, Přerově, Novém Smokovci, 1932–1934 nájemní dům v České Třebové, vlastní rod.

J. Polášek, H. Blum, O. Oplatek: Administrativní a nájemný dům První moravské spořitelny v Brně (1937–1939)

Foto: Archiv Muzea města Brna

dům v Brně, RD v Kroměříži, 1934–1935 spořitelna ve Velkém Meziříčí (s E. Žáčkem), úpravy Nové radnice v Brně, Moravská banka v Boskovicích, RD v Kyjově, 1936–1937 nájemní dům v Brně – Masarykově čtvrti, RD v Kyjově, 1936–1938 odborná škola pro ženskou povolání Vesna v Brně – Černých Polích a v Brně-Maloměřicích, 1937 Moravská banka v Kolině, nájemní domy v Brně-Husovicích a v Brně – Starém Brně, 1937–1938 nájemní domy pro chudé v Brně-Zábrdovicích (s V. Kubou), 1937–1939 administrativní a obytný dům První moravské spořitelny v Brně (s H. Blumem a O. Oplatkem), 1938 Moravská banka v Nymburku, RD v Kyjově, 1938–1939 Školy v Brně-

Bohumil Tureček (1902–1982)

Narozen 26. 10. 1902 v Kyjově, zemřel 29. 4. 1982 v Brně. Studium a asistentura na České vysoké škole technické v Brně (patří mezi první absolventy České školy architektury v Brně spolu s Josefem Kranzem, Miloslavem Putnou, Bedřichem Rozehnalem, Mojmírem Kyselkou, Petrem Levickým, Karlem H. Kepkou, Eduardem Žáčkem, Adélou Bramborovou, Leopoldem P. Schlesingerem, Evženem Škardou, Františkem Kalivodou, Františkem

A. Krejčím a Vladimírem Benešem).

Zaměstnán postupně v projekční kanceláři arch. J. Viška (1930), v Městských vodárnách v Brně (1931–1936), vlastní proj. kancelář (1947–1950), v letech 1936–1968 odborná činnost stavebně-regulační a územně-plánovací na různých úřadech Brna a kraje v kombinaci s vlastní projekční činností. Spolupráce např. s J. Viškem, M. Kyselkou, V. Roštlapilem atd. Realizace desítek staveb v oblasti bydlení, školství, sportu i v oblastech výrobních, aktivity výstavnické a scénografické.

Výběr z díla:

1923 starobinec v Kyjově, 1925–1928 několik RD v Kyjově, lidový dům a záložna v Kyjově, RD v Brně – Černých Polích, 1929 lidový katolický dům v Kyjově, 1930 nájemní dům v Kyjově, 1931 obchodní a nájemní dům v Koryčanech, 1931–1932 rodinné vily Kyjově, 1931–1936 obilní skladiště a administrativní budova v Kyjově, několik RD v Kyjově, stu-

tuřanech, Brně – Starém Brně a Brně-Kohoutovicích, 1939 nájemní dům v České Třebové, RD v Kyjově a Brně-Žabovřeskách, 1939–1940 RD v Kyjově, v Slavkově u Brna, Brně-Ivanovicích, Brně-Jundrově, 1941 nájemní dům v Hranicích, 1942 úprava radnice a muzea ve Velkém Meziříčí, 1943 úprava interiérů zámku v Hranicích (s O. Oplatkem), 1946 později realizované školy v Kyjově, Mistříně a Boršově, 1946–1948 nájemní domy v Brně – Králově Poli (s J. Burešem, J. Krohou a V. Kubou) a další stavby neuváděné, návrhy nerealizované, účasti na soutěžích i vypracování regulačních plánů obcí.

dentská ozdravovna a víkendové chaty Sykovec, 1933 adaptace mlýna na školu zaměstnanců Městských vodáren Brno v Múzlově, nájemní domy v Kyjově, 1934 adaptace a nástavba hotelu Slavie v Kyjově, obytný dům Městských vodáren v Brně-Pisárkách, 1936 RD v Kyjově, mateřská škola v Brně-Lesné, přístavba školy v Brně-Židenicích, 1936–1937 provozní budova městských vodáren v Brně-Pisárkách, 1938–1940 hasičská ústředna v Brně, Lidická, 1938–1939 výletní restaurace „Myslivna“ v Brně-Pisárkách, 1940 obchodní a obytný dům v Brně-Řečkovicích, 1946 nástupiště a odbavovací provozní budova Pouličních drah v Brně-Pisárkách, 1947 měšťanská a hospodářská škola v Babicích, domy pro učitele v Žarošicích, kulturní dům s kinem a divadlem v Bohdalově, domy pro učitele v Dubňanech, obytný dům v Kyjově – Pod Kohoutkem, dětské jesle ve Svitavách, dvojdům pro učitele v Olešnici, okresní nemocenská pojišťovna v Prostějově, 1948 měšťanská, hospodářská a mateřská škola se služebními byty v Blížkovicích, měšťanská a obecná škola, hospodářská škola a kulturní dům v Bučovicích, měšťanská škola s kulturním domem v Kněžicích, obytné domy pro učitele v Bučovicích a v Kyjově, kulturní dům v Nenkovicích, 1949 přístavba a úprava presbytáře kostela v Žarošicích, měšťanská, hospodářská a mateřská škola s byty v Žarošicích, domy pro učitele a lékaře v Žarošicích, hasičská zbrojnice ve Zbraslavi, 1950 sportovní stadion v Kyjově, 1954 kulturní dům UP závodů v Koryčanech, 1960 RD v Brně-Pisárkách, zhruba v téže době areál koupaliště v Kyjově, 1963–1965 (a později) rodinný dům G. Broma v Brně, 1966–1969 úpravy restaurace „Myslivna“ v Brně-Pisárkách, nástavba a přístavba budovy TJ Favorit v Brně – mezi vším průběžná účast v řadě soutěží, interiérová tvorba a více regulačních plánů měst a obcí na Moravě.

Foto: Archiv Muzea města Brna

B. Tureček: Výletní restaurace Myslivna v Brně (1938–1939)